

Saksnr. 24/1346

14.05.2024

Høringsnotat - fradragsrett for tap på fordring mellom nærstående mv.

Innhold

1.	Innledning og sammendrag	3
2.	Bakgrunn og gjeldende rett	5
2.1.	Inntektsskatt – avskjæring av fradragrett for tap på fordring	5
2.2.	Merverdiavgift – utgående merverdiavgift på kundefordringer	7
2.3.	Endelig konstatert tap	8
3.	Departementets vurderinger og forslag	9
3.1.	Kundefordringer	9
3.2.	Renter	11
3.3.	Klart uerholdelig fordring	12
4.	Administrative og økonomiske konsekvenser	14
5.	Ikrafttredelse	15
6.	Forslag til lov- og forskriftsendringer	15

1. Innledning og sammendrag

Tap på utestående fordringer eid i virksomhet er i utgangspunktet fradragsberettiget. Et selskap har likevel ikke rett til fradrag for tap som oppstår på fordringer som det har til et nærstående selskap, jf. skatteloven § 6-2 tredje ledd. Denne regelen ble innført med sikte på å sikre symmetrisk skattemessig behandling av gevinst og tap etter innføringen av fritaksmetoden.

For visse typer fordringer, som for eksempel kundefordringer mellom nærstående, er det gjort unntak slik at det likevel som hovedregel gis fradrag for tap. Begrunnelsen er at slike fordringer anses å oppstå som følge av partenes ordinære forretningsmessige drift, og at det dermed ikke er grunnlag for å nekte fradrag for tap på slike fordringer. Det er også under visse forutsetninger gjort unntak for rentefordringer etter skatteforvaltningsforskriften § 6-2-2 annet ledd bokstav b. Etter bestemmelsen er tap på rentefordringer i praksis som hovedregel fradragsberettiget selv om de består mellom nærstående.

Praksis viser at kunde- og rentefordringer mellom nærstående kan bli stående uoppgjort over lang tid. Slike fordringer får da preg av å være ordinær finansieringsbistand eller lån. Ordinære fordringer mellom nærstående er ment å være omfattet av tapsavskjæringsregelen. Etter unntaket for kunde- og rentefordringer, vil imidlertid en nærstående kreditor i slike tilfeller likevel kunne ha mulighet til å fradragsføre et eventuelt tap på fordringen.

Kunde- og rentefordringer som har blitt stående uoppgjort over tid, kan etter en skjønnsmessig vurdering endre karakter til ordinær finansieringsbistand eller lån. Kunde- eller rentefordringen kan i slike tilfeller skattemessig bli ansett som en ordinær fordring. Fordringen kan da bli omklassifisert med den følge at det ikke gis fradrag for tap. Den skjønnsmessige grensen for når fordringer endrer karakter, er imidlertid uklar, og skaper følgelig lite forutberegnelighet og er ressurskrevende for skattemyndighetene og skattytere å anvende i praksis. Den uklare skjønnsmessige

vurderingen er en utfordring også i merverdiavgiftsregelverket. I utgangspunktet har de merverdiavgiftspliktige virksomhetene adgang til å tapsføre merverdiavgift på kundefordringer som går tapt, jf. merverdiavgiftsloven § 4-7 første ledd. Adgang til tapsføring av merverdiavgift faller imidlertid bort dersom en kundefordring må anses å endre karakter, til en investering eller et lån.

Med sikte på å klargjøre og legge til rette for et regelverk som er enklere å praktisere og forvalte, foreslår departementet at det innføres en tidsperiode for hvor lenge tap på kundefordringer mellom nærstående selskap kan fradras før reglene for ordinære fordringer kommer til anvendelse. Tidsperioden foreslås satt til 12 måneder etter kundefordringen ble etablert, forutsatt at fordringshaver ikke har gjennomført kvalifiserte innfordringstiltak. Det foreslås en tilsvarende tidsperiode for rentefordringer, beregnet fra når rentekravet først oppstod. Forslaget vil lede til regler som er i tråd med formålet bak fordrings- og avskjæringsreglene.

Skattelovforskriften § 6-2-1 og merverdiavgiftsforskriften § 4-7-1 har alternative grunnlag for å konstatere når en fordring kan anses endelig konstatert tapt. Etter bestemmelsenes første ledd bokstav d gis det fradragsrett dersom *«fordringen ellers ut fra en samlet vurdering må anses klart uerholdelig»*. I praksis er det stilt strenge krav for når fordringen kan anses klart uerholdelig. Alternativet i bokstav d har imidlertid blitt oppfattet å stille lavere krav for fradragsrett enn de øvrige alternative grunnlagene i bokstav a til c, noe som kan resultere i at det feilaktig kreves fradrag for tap på fordring. Det er derfor behov for å presisere disse bestemmelsene, slik at ordlyden får et innhold som i større grad samsvarer med gjeldende rett.

Departementet foreslår at endringene i skattelovforskriften skal tre i kraft straks med virkning for fordringer som etableres fra og med inntektsåret 2025. Endringene i merverdiavgiftsloven og merverdiavgiftsforskriften foreslås å tre i kraft 1. januar 2025, men med en overgangsregel for eksisterende fordringer på nærstående.

Det vises til forslag til endringer i merverdiavgiftsloven § 4-7, merverdiavgiftsforskriften § 4-7-1 og skattelovforskriften §§ 6-2-1 og 6-2-2.

2. Bakgrunn og gjeldende rett

2.1. Inntektsskatt – avskjæring av fradragsrett for tap på fordring

Tap på utestående fordring i virksomhet er i utgangspunktet fradragsberettiget etter den alminnelige regelen om fradrag for tap i skatteloven § 6-2. Et vilkår for fradragsrett for tap på utestående fordring er at fordringen har tilstrekkelig tilknytning til kreditors virksomhet. Fordringer som oppstår som ledd i kreditors ordinære virksomhet, anses som fordringer i virksomheten. Dette gjelder for eksempel kundefordringer. Videre vil lån for å oppnå foretningmessige fordeler i kreditors virksomhet kunne anses å ha nødvendig tilknytning til virksomheten. Fradragsrett er også betinget av at tapet på fordringen er endelig konstatert. Hva som ligger i dette vilkåret, er nærmere presisert i skattelovforskriften § 6-2-1, jf. omtalen i punkt 3.2.

Fritaksmetoden ble innført med virkning for utbytte som innvinnes fra og med 1. januar 2004 og for tap og gevinster som realiseres fra og med 26. mars 2004, jf. Ot.prp. nr. 1 (2004–2005). Fritaksmetoden skal forebygge kjedebeskatning ved at aksjeinntekter blir beskattet flere ganger innenfor selskapssektoren. Aksjeselskaper og skattemessig likestilte selskaper er derfor som hovedregel fritatt for skatt på utbytte og gevinst på aksjer, samtidig som det ikke gis fradrag for tilsvarende tap ved realisasjon av aksjer.

Den ulike skattemessige behandlingen av aksjeinntekter etter fritaksmetoden og tap på fordringer kan åpne for skattemessige tilpasninger. Som eksempel vises det i Prop. 1 LS (2011–2012) til at:

«Selskaper kan for eksempel foreta investeringer gjennom datterselskaper som etableres med lite aksjekapital. Hoveddelen av morselskapets innskudd i datterselskapet gjøres i form av lån. Går virksomheten i datterselskapet godt, vil avkastningen på investeringen tas ut

som utbytte eller gevinst ved realisasjon av aksjer. Avkastningen vil således være skattefri aksjeinntekt.

Går virksomheten i datterselskapet dårlig og datterselskapet for eksempel går konkurs, kan morselskapet, hvis de øvrige vilkårene er oppfylt, oppnå fradrag for tap på fordring. Morselskapet får på denne måten fradrag for store deler av tapet på investeringen som tap på fordring, mens det ikke-fradragsberettigede tapet på aksjer begrenses.»

En slik tilpasningsmulighet gjennom asymmetriske regler er uheldig. På bakgrunn av de tilpasningsmuligheter som fritaksmetoden ga i sammenheng med reglene om fradrag for tap på fordring, ble det fra 6. oktober 2011 innført en regel som hindrer fradragsrett for tap på fordring mellom nærstående selskaper i skatteloven § 6-2 tredje ledd. Hensikten var å etablere regler som legger til rette for symmetrisk behandling av gevinster og tap mellom nærstående selskaper som omfattes av fritaksmetoden. Selskap anses som nærstående blant annet dersom kreditorselskapet og debitorselskapet er omfattet av fritaksmetoden, og kreditorselskapet eier 90 pst. eller mer av aksjene i debitorselskapet.

Utgangspunktet er at tapsavskjæringsregelen gjelder for alle typer fordringer, såfremt vilkårene for øvrig er oppfylt. I skattelovforskriften § 6-2-2 annet ledd er det imidlertid gjort unntak for visse typer fordringer som ikke omfattes av avskjæringsregelen.

For kundefordringer ble det innført unntak fra avskjæring i skattelovforskriften § 6-2-2 annet ledd bokstav a. Med kundefordringer siktes det til fordringer i form av vederlag for selskapets ordinære varer og tjenester. Unntaket innebærer at tap på slike fordringer likevel er fradragsberettiget mellom nærstående. Bakgrunnen for unntaket er at kundefordringer anses å oppstå som følge av partenes ordinære forretningsmessige drift. I slike tilfeller er tilpasningene til en symmetrisk skattemessig behandling av gevinster og tap som avskjæringsregelen er ment å motvirke, ikke ansett å gjøre seg gjeldende.

Videre er det i skattelovforskriften § 6-2-2 annet ledd bokstav b innført unntak fra avskjæring for tap på utestående fordringer når kreditorselskapet er skattlagt for inntekten. Unntaket må ses på bakgrunn av at inntekter normalt tidfestes hos morselskapet etter realisasjonsprinsippet. Den skattemessige inntektsføringen skjer dermed uavhengig av når og om betaling gjennomføres. Unntaket sikrer at kreditor ikke beskattes for en inntekt som det senere viser seg at selskapet ikke får, og legger i slike tilfeller til rette for skattemessig symmetri, ved at tap på fordringen likevel kan fradragsføres.

Unntaket får blant annet anvendelse for rentefordringer og er en parallell til bestemmelsen om tap på fordring utenfor virksomhet i skatteloven § 9-3 første ledd bokstav c nr. 3, jf. § 9-4.

Kunde- og rentefordringer som har blitt stående uoppgjort over tid, kan endre karakter til ordinær finansieringsbistand eller lån, jf. blant annet Rt. 2005 s 1171 (A-Holding) og LF-2019-69330 (Botten Eiendom AS). I slike tilfeller skal kunde- eller rentefordringen skattemessig omklassifiseres til ordinær fordring. Fordringen vil fra tidspunktet for omklassifiseringen ikke lenger være omfattet av unntakene fra tapsavskjæringsregelen. Det er basert på en skjønnsmessig vurdering fra hvilket tidspunkt en kundefordring kan anses å ha endret karakter til ordinær finansieringsbistand eller lån. Momenter som i praksis har inngått i denne vurderingen, er blant annet om kreditor velger å unnlate å innkreve fordringen på ordinært vis, misligholdets lengde, om kreditorselskapets handlemåte kan begrunnes forretningsmessig og om kreditorselskapet har særbehandlet debitorselskapet i forhold til øvrige debitorer.

2.2. Merverdiavgift – utgående merverdiavgift på kundefordringer

Utgangspunktet er at utgående merverdiavgift på kundefordringer som går tapt, kan tapsføres, jf. merverdiavgiftsloven § 4-7 første ledd. Bakgrunnen for dette er at de merverdiavgiftspliktige virksomhetene bare er skatteoppkrevere for staten. Dette tilsier

at det i utgangspunktet er staten – merverdiavgiftskreditoren – som bør ha kredittrisikoen.

Adgangen til å tapsføre merverdiavgift gir et insentiv til å kapitalisere andre virksomheter ved å levere merverdiavgiftspliktige varer og tjenester på kreditt, fremfor å låne eller skyte inn kapital i mottaker slik at mottaker løpende kan betale for kjøpene. Et eksempel kan illustrere dette. Et kapitalbehov på 100' gir et tapspotensial på 100' for den som dekker dette ved innskudd eller utlån, mens adgangen til å tapsføre reduserer potensialet til 80' dersom kapitalbehovet blir dekket i form av leveranser på kreditt, av varer og eller tjenester som er merverdiavgiftsbelagt med alminnelig sats. Mottakers fradragsrett for inngående merverdiavgift er heller ikke betinget av at mottakeren betaler for anskaffelsene.

Denne problemstillingen er særlig aktuell mellom nærstående parter, der leverandørens opptreden kan være motivert av andre hensyn enn å omsette egne produkter. Retts- og forvaltningssaker viser at nærstående kan la merverdiavgiftsbelagte kundefordringer stå uoppgjort over lang tid, og dermed (del)finansiere et nærstående selskap. Dette innebærer at dersom fordringen går tapt, tar staten tapet for den delen av finansieringen som bestod av merverdiavgift.

Retten til å tapsføre merverdiavgift avskjæres imidlertid dersom en merverdiavgiftsbelagt kundefordring må anses å ha skiftet karakter, til et låne- eller kapitaliseringsforhold, jf. tilsvarende som for inntektsskatt ovenfor. Vurderingene av dette er utpreget konkrete og byr i en del tilfeller på tvil.

2.3. Endelig konstatert tap

Skattelovforskriften § 6-2-1 første ledd har alternative grunnlag for å konstatere når en fordring kan anses endelig konstatert tapt. Merverdiavgiftsforskriften § 4-7-1 er likelydende. Etter bokstav a anses tap for endelig konstatert i den utstrekning det er *«foretatt tvangsinnndriving eller inkasso har vært forgjeves»*. For kundefordringer oppstilles det særskilte kriterier i bokstav b. Av bestemmelsen følger det at tap på

kundefordring anses for endelig konstatert dersom fordringen *«ikke er innfridd seks måneder etter forfall, til tross for minst tre purringskrav med normale purringsintervaller og slik aktivitet fra kreditors side som forholdene tilsier»*.

Etter bokstav c anses tap for endelig konstatert i den utstrekning offentlig gjeldsforhandling, konkurs-, likvidasjons- eller avviklingsbehandling *«gjør det klart at bomidlene ikke gir eller ikke vil gi fordringen dekning»*. Videre følger det av bokstav d at fradragsrett gis dersom *«fordringen ellers ut fra en samlet vurdering må anses klart uerholdelig»*. Bestemmelsen kommer til anvendelse dersom de typene av begivenheter som er tatt inn i bokstavene a til c ikke passer. Det skal da foretas en helhetsvurdering av om fordringen er klart uerholdelig og kan fradragsføres. I praksis er det stilt strenge krav for når fordringen kan anses klart uerholdelig. Det må være helt på det rene at fordringen ikke vil bli oppfylt. Påvisning av betalingsvansker hos debitor, vil således i seg selv ikke være tilstrekkelig for å oppnå fradragrett.

3. Departementets vurderinger og forslag

3.1. Kundefordringer

Praksis viser at kundefordringer mellom nærstående kan bli stående uoppgjort over lang tid. Når kundefordringer blir stående uoppgjort over lang tid, får de i realiteten preg av å utgjøre ordinær finansieringsbistand eller lån. Det er som nevnt både i skatte- og merverdiavgiftsretten, etablert rett at tap på det som reelt har utgjort ordinær finansiering ikke omfattes av retten til å kreve fradrag for tap på kundefordringer.

Den skjønnsmessige grensen for når en kundefordring må anses å ha endret karakter til ordinær finansieringsbistand eller lån, er imidlertid uklar, gir liten forutberegnelighet og er ressurskrevende for skattemyndighetene og skattytere å anvende i praksis. I praksis ser man at skattytere ofte ikke gjennomfører denne vurderingen på eget initiativ, noe som kan ha sin bakgrunn i uklart regelverk. Skattemyndighetene har de seneste årene tatt opp flere saker hvor kundefordringer mellom nærstående har blitt stående uoppgjort over tid, og hvor spørsmålet har vært om kundefordringer har endret

karakter.¹ Det antas at skattekontorene på bakgrunn av den rettslige uklarheten og ressursbehovet med å fatte vedtak i slike saker, har vært tilbakeholdne med å ta opp disse sakene.

Med sikte på å gjøre regelverket enklere å praktisere, etterleve og forvalte, foreslår departementet at det innføres en tidsperiode på hvor lenge kundefordringer mellom nærstående selskaper kan gi grunnlag for tapsfradrag før tapsavskjæringsregelen for ordinære fordringer kommer til anvendelse. Det foreslås en tilsvarende tidsperiode på hvor lenge kundefordringer mellom nærstående kan stå ubetalt uten bortfall av adgangen til å tapsføre merverdiavgift. Dette vil lede til et klarere regelverk og gi bedre forutberegnelighet for de næringsdrivende, samt regler som er i tråd med formålet bak fordrings- og avskjæringsreglene. Forslaget vil forenkle skattemyndighetens kontroll på området, særlig ved å redusere de skjønnsmessige vurderingene, da det ikke lenger vil være behov for å gå inn i enkeltsaker for å vurdere momenter som kan tilsi at fordringen reelt sett utgjør finansieringsbistand eller lån. I tillegg vil forslaget kunne motvirke uheldig press mot fradragsreglene.

Departementet foreslår en tidsperiode på 12 måneder regnet fra fordringen ble etablert. Dette er et tidspunkt som normalt bør være notorisk, blant annet ut fra bokføringsrettens dokumentasjonskrav. Tidspunktet er heller ikke undergitt partenes frie rådighet, i motsetning til blant annet forfallstidspunktet for fordringen.

Tidsperioden på 12 måneder vil samsvare med det regnskapsrettslige skillet mellom anleggsmidler og omløpsmidler, og kortsiktig og langsiktig gjeld, jf. regnskapsloven § 5-1 og § 5-13. Med anleggsmidler menes langsiktige eiendeler som er ment til varig bruk, normalt ut over ett år. Kortsiktige eiendeler som under normale forhold vil bli ombyttet med andre tilsvarende eiendeler i løpet av kort tid, som varelager og kundefordringer, kalles omløpsmidler.

---

¹ SKNS1-2018-208, SKNS1-2019-132, SKNS1-2020-12.

Er kundefordringen ikke gjort opp innen den angitte tidsperioden, uten at vilkårene for tapsføring er oppfylt, vil kundefordringen bli ansett som en ordinær fordring som ikke kan fradragsføres mellom nærstående selskap. Det foreslås at fristen ikke skal løpe mens det pågår gjeldsforhandling eller konkursbehandling etter konkursloven eller rekonstruksjonsforhandling etter rekonstruksjonsloven.

Departementet presiserer at tidligere retts- og forvaltningspraksis fortsatt vil komme til anvendelse i tilfeller hvor det er aktuelt å vurdere om en kundefordring har endret karakter før utløpet av den angitte tidsperioden.

Endringene gjennomføres ved å innføre et nytt tredje ledd i skattelovforskriften § 6-2-2, et nytt annet punktum i merverdiavgiftsloven § 4-7 første ledd og nye tredje og fjerde ledd i merverdiavgiftsforskriften § 4-7-1. Endringene vil som nevnt bare være aktuelle for «nærstående», som er definert ved eierkrav på over 90 pst. Formålet med endringen er å skape forutberegnelighet, ved en praktikabel regel som reduserer de skjønsmessige vurderingene og som er enklere for skattytere og skattemyndighetene å etterleve/forvalte.

Det vises til forslag til merverdiavgiftsloven § 4-7 første ledd nytt annet punktum, merverdiavgiftsforskriften § 4-7-1 nytt tredje og fjerde ledd og skattelovforskriften § 6-2-2 nytt tredje ledd.

3.2. Renter

Tilsvarende som for kundefordringer, viser praksis at rentefordringer mellom nærstående kan bli stående uoppgjort over lang tid. Også rentefordringer som blir stående uoppgjort over lang tid, får i realiteten mer preg av å utgjøre ordinær finansieringsbistand eller lån. Etter unntaket fra tapsavskjæringsregelen i den betingede fradragsreglen i skattelovforskriften § 6-2-2 annet ledd bokstav b, kan en nærstående kreditor i slike tilfeller likevel kunne ha mulighet til å fradragsføre et eventuelt tap på rentefordringen.

Som for kundefordringer, kan rentefordringer bli ansett for å ha endret karakter. For rentefordringer som har stått uoppgjort over lang tid, kan det være grunnlag for å anse at rentefordringen har endret karakter til ordinær finansieringsbistand eller lån. Tap på slike rentefordringer, som i realiteten utgjør finansieringsbistand eller lån, gir ikke grunnlag for tapsfradrag etter skattelovforskriften § 6-2-2 annet ledd bokstav b. Denne vurderingen er imidlertid ressurskrevende og vanskelig å gjennomføre i praksis.

Det skal ikke beregnes merverdiavgift av renter, og denne problemstillingen er derfor ikke aktuell i merverdiavgiften.

Tilsvarende som for kundefordringer, foreslår departementet at det innføres en tidsperiode på hvor lenge rentefordringer mellom nærstående kan fradras før tapsavskjæringsregelen for ordinære fordringer kommer til anvendelse. Det foreslås en tidsperiode på 12 måneder regnet fra rentefordringen ble etablert. Ved vurderingen tas det utgangspunkt i forfallsdagen, og ellers fra 30 dager etter at kreditorselskapet har sendt debitorselskapet skriftlig påkrav med oppfordring om å betale, jf. forsinkelsesrenteloven § 2. Rentefordringene anses å oppstå løpende, slik at fradragsretten i utgangspunktet begrenses til siste års renter.

Rentefordringen vil bli behandlet etter reglene for ordinære fordringer dersom rentefordringen ikke er gjort opp innen den angitte tidsperioden, uten at vilkårene for tapsføring er oppfylt. Som for kundefordringer, foreslås det at fristen ikke skal løpe mens det pågår gjeldsforhandling eller konkursbehandling etter konkursloven eller rekonstruksjonsforhandling etter rekonstruksjonsloven.

Det vises til forslag til skattelovforskriften § 6-2-2 nytt tredje ledd.

3.3. Klart uerholdelig fordring

Som nevnt i punkt 2.3, følger det av skattelovforskriften § 6-2-1 første ledd bokstav d og merverdiavgiftsforskriften § 4-7-1 første ledd bokstav d at det gis fradragsrett for tap dersom «*fordringen ellers ut fra en samlet vurdering må anses klart uerholdelig*». Etter

bestemmelsene skal det foretas en helhetsvurdering av om fordringen er klart uerholdelig og kan fradragføres. Bestemmelsene vil komme til anvendelse dersom de typene av begivenheter som er tatt inn i bokstavene a til c ikke passer. I praksis er det stilt strenge krav for når en fordring kan anses klart uerholdelig.

Departementet er kjent med at det i praksis forekommer uriktige oppfatninger om at terskelen er lavere for å anse en fordring endelig konstatert tapt etter alternativ d i bestemmelsene, enn etter reglene i forskriftenes bokstaver a til c. Dette til tross for ordlyden «*klart uerholdelig*». Bestemmelsens ordlyd kan forlede til tapsføring, uten at debtors forhold gir grunnlag for tapsføring.

Skattelovforskriften § 6-2-1 er en videreføring av tidligere forskrift om «*skattemessig nedskrivning for tap på utestående fordringer i næring*», jf. tidligere skatteloven § 44 første ledd d og § 50 annet ledd a femte og åttende avsnitt. Finanskomiteen beskriver i Innst. O. nr. 80 (1990–1991) på side 169 vurderingstemaet ved endelig konstatert tap. Av innstillingen fremgår det at det må foreligge en «*endelig svikt i debtors betalingsevne*». Videre følger det av innstillingen at det i prinsippet dreier «*seg om en bevisvurdering, nemlig om og i hvilken utstrekning det foreligger reel uerholdelighet.*»

Formuleringene fra 1991 var ikke ment å medføre endringer i rettsstilstanden i forhold til tidligere. Tidligere teori og praksis er derfor fortsatt relevant ved vurderingen av hva som ligger i endelig konstatert tap når de særskilte alternativene i skattelovforskriften § 6-2-1 første ledd bokstav a til c ikke kommer til anvendelse. Av dommen inntatt i Rt. 1990 s. 1143 (Norse) fremgår det om endelig konstatert tap etter tidligere skatteloven § 44 første ledd bokstav d at «*Bestemmelsen er forstått slik at fradrag først kan kreves når det er helt på det rene at fordringen ikke blir oppfylt.*» Tilsvarende vises det i dommen inntatt i Rt. 2015 s. 203 (Scancem) til at det må være «*helt på det rene at fordringen ikke blir oppfylt*». Dersom det foreligger «*en realistisk mulighet*» for å få fordringen dekket, foreligger ikke endelig konstatert tap, men en tapsrisiko. Tapet må være endelig

konstantert før det kan anses som realisert, og tapstidspunktet må således være endelig fastslått og passert.

De alternative grunnlagene i skattelovforskriften § 6-2-1 og merverdiavgiftsforskriften § 4-7-1 inneholder konkrete vilkår som må være oppfylt for at tap skal anses endelig konstatert. Av rettspraksis og teori kan det utledes at bestemmelsene i forskriftenes bokstav d ikke er ment å ha en lavere terskel for anvendelse enn bokstavene a til c. I dette ligger det at vilkåret «*klart uerholdelig*» kun kommer til anvendelse hvor det er helt på det rene at fordringen ikke vil bli oppfylt. Påvisning av betalingsvansker hos debitor vil således i seg selv ikke være tilstrekkelig for å oppnå fradragrett. Det må være klart at debitorselskapet som rettssubjekt ikke vil få inntekter som kan gi dekning for den aktuelle fordringen. Når tapet fradragsføres etter at det er endelig konstatert, vil tapets størrelse også være klarlagt.

Departementet foreslår at skattelovforskriften § 6-2-1 første ledd bokstav d og merverdiavgiftsforskriften § 4-7-1 første ledd bokstav d presiseres, slik at det fremgår at bestemmelsene kun kommer til anvendelse dersom det er helt klart at fordringen ikke kan bli oppfylt på grunn av debtors manglende betalingsevne. En slik presisering vil bidra til å klargjøre bestemmelsenes reelle innhold og dermed gi økt forutberegnelighet.

Det vises til forslag til endring i merverdiavgiftsforskriften § 4-7-1 første ledd bokstav d og skattelovforskriften § 6-2-1 første ledd bokstav d.

4. Administrative og økonomiske konsekvenser

Innføring av en tidsperiode for fradragrett for kunde- og rentefordringer mellom nærstående vil gi et klarere regelverk og bedre forutberegnelighet for de næringsdrivende. For skattemyndighetene vil en tidsperiode for fradragrett for kunde- og rentefordringer mellom nærstående innebære et redusert kontrollbehov på området, og det forenklete regelverket vil redusere de skjønsmessige vurderingene.

Forslagene vil videre være ressursbesparende og motvirke uheldig press mot fradragsreglene. Utover dette antas forslagene å ikke medføre administrative konsekvenser av betydning.

Virkeområdet for forslagene må kunne anses som begrenset og vil antakelig bare omfatte et fåtall tilfeller årlig. Det vises her til at anvendelsesområdet til tapsavskjæringsregelen i hovedsak er begrenset til nærstående hvor kreditorselskapet eier 90 pst. eller mer av aksjene i debitorselskapet.

Provenyeffekten av de foreslåtte endringene antas å være begrenset.

5. Ikrafttredelse

Departementet foreslår at at endringene i skattelovforskriften § 6-2-1 første ledd skal tre i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2025.

Endringene i skattelovforskriften § 6-2-2 nytt tredje ledd foreslås å tre i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2025 for fordringer etablert etter 31. desember 2024.

Departmentet foreslår at endringene i merverdiavgiftsforskriften § 4-7-1 første ledd bokstav d skal tre i kraft 1. januar 2025.

Endringene i merverdiavgiftsloven § 4-7 og merverdiavgiftsforskriften § 4-7-1 nytt tredje og fjerde ledd foreslås å tre i kraft 1. januar 2025, likevel slik at eksisterende fordringer kan behandles etter gjeldende regler.

Det vises til forslag til overgangsbestemmelse for merverdiavgiftsloven § 4-7 og merverdiavgiftsforskriften § 4-7-1.

6. Forslag til lov- og forskriftsendringer

Forslag
til lov om endringer i merverdiavgiftsloven

I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift gjøres følgende endringer:

§ 4-7 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om at korreksjonsadgang som knytter seg til fordring på nærstående skyldner, avskjæres 12 måneder etter at fordringen ble etablert.

II

Loven trer i kraft 1. januar 2025.

Følgende overgangsregel gjelder:

For fordringer som er etablert før 1. januar 2025 kan fordringshaver påberope seg § 4-7 slik denne lød fram til 1. januar 2025.

Forslag
til forskrift om endringer i merverdiavgiftsforskriften

I

I forskrift 15. desember 2009 nr. 1540 til merverdiavgiftsloven gjøres følgende endringer:

§ 4-7-1 første ledd bokstav d skal lyde:

d. det ellers er helt klart at fordringen ikke kan bli oppfylt på grunn av skyldners manglende betalingsevne.

II

I forskrift 15. desember 2009 nr. 1540 til merverdiavgiftsloven gjøres følgende endringer:

§ 4-7-1 nytt tredje og fjerde ledd skal lyde:

(3) Debitor anses som nærstående i merverdiavgiftsloven § 4-7 første ledd annet punktum når kreditor på noe tidspunkt i fordringens levetid, har eid 90 prosent eller mer av aksjene eller selskapsandelene i debitorselskapet. Det samme gjelder ved indirekte eie der kravet til eierandel er oppfylt i hvert ledd i eierkjeden.

Kreditor- og debitorselskap anses også som nærstående når kreditor sammen med ett eller flere andre nærstående selskap, oppfylder kravet til eierandel i debitorselskapet. Kreditor- og debitorselskap som begge eies av et selskap med eierandel som nevnt i første eller annet punktum, anses som nærstående.

(4) Fristen i merverdiavgiftsloven § 4-7 første ledd annet punktum løper ikke mens debitor er i gjeldsforhandlinger, under bobehandling etter konkursåpning eller er under rekonstruksjonsforhandlinger.

III

Endringene under I trer i kraft 1. januar 2025.

Endringene under II trer i kraft 1. januar 2025. Følgende overgangsregel gjelder:

For fordringer som er etablert før 1. januar 2025 kan fordringshaver påberope seg § 4-7-1 slik denne lød fram til 1. januar 2025.

Forslag til forskrift om endringer i skattelovforskriften

I

I forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgende endringer:

§ 6-2-1 første ledd bokstav d skal lyde:

d. det ellers er helt klart at fordringen ikke kan bli oppfylt på grunn av skyldners manglende betalingsevne.

II

I forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgende endringer:

§ 6-2-2 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) Tap på kundefordringer som nevnt i annet ledd bokstav a og rentefordringer etter annet ledd bokstav b, kan likevel avskjæres etter skatteloven § 6-2 tredje ledd om fordringen ikke er gjort opp innen 12 måneder fra fordringen ble etablert. Fristen løper ikke dersom debitor er i gjeldsforhandlinger, under bobehandling etter konkursåpning eller er under rekonstruksjonsforhandlinger.

III

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2025.

Endringene under II trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2025 for fordringer etablert etter 31. desember 2024.